

Bibliografie

- Dincă, Grigorescu, Popovici 2007 = Dincă D. R., Grigorescu V., Popovici S., *Monografia Municipiului Caracal*, 2007.
- Giurescu 1971 = Giurescu C. C., *Istoria românilor din cele mai vechi timpuri și până astăzi*, București, 1971.
- Marsigli = Marsigli L. F., *Danubius Pannonico-mysicus observationibus geographicis, astronomicis, hydrographicis, historicis, physicis perlustratus*, Haga, 1726.
- Mărgărit Tătulea 1994 = Mărgărit Tătulea C., *Romula-Makva*, București, 1994.
- Tudor 1968a = Tudor D., *Olenia romană*, București, 1968.
- Tudor 1968b = Tudor D., *Orașe, târguri și sate în Dacia romană*, București, 1968.
- Vlădescu 1986 = Vlădescu C. M., *Fortificațiile romane din Dacia inferior*, Craiova, 1986.

Mioara Lujanschi*. MONUMENTUL ÎNTRE RESTAURARE ȘI DESTINAȚIE

Introducere. Se vorbește mult despre dezvoltarea turismului cultural ca factor de dezvoltare durabilă. Patrimoniul construit poate să beneficieze de acțiuni complexe de restaurare, conservare și valorificare prin elaborarea unor proiecte integrate dar și printr-un management profesionist bazat pe recomandările incluse în Carta interpretării și prezentării siturilor de patrimoniu cultural (ratificată de ICOMOS în 2008).

Planul de management integrat identifică valorile culturale, garantează protecția acestora aplicând metode și instrumente legale, administrative, financiare și tehnice, fundamentate prin acțiuni strategice și specifice adecvate.

Interpretarea este parte integrantă a procesului de conservare și management a obiectivului de patrimoniu.

Dezvoltarea conceptului. Interpretarea este forma prin care este prezentat și explicat publicului un obiectiv de patrimoniu și se referă la suma de activități menite să potențeze valoarea și specificitatea monumentului și să atragă interesul publicului. Interpretarea se realizează în cadrul unui spațiu definit, printr-o infrastructură modernă, cuprinzând ghiduri și pliante, calculatoare, ecrane, aplicații multimedia, pagini web, diverse medii de comunicare și cu un personal specializat. Alte activități ce se organizează în cadrul centrului de interpretare se referă la programe educaționale, activități comunitare, acțiuni de cercetare științifică, ateliere de instruire și acțiuni de evaluare a procesului de interpretare.

Obiectivele principale descrise în Carta interpretării și prezentării siturilor de patrimoniu cultural (ratificată de ICOMOS în 2008) sunt următoarele:

Accesul fizic și accesibilitatea intelectuală: în programele de prezentare, trebuie avută în vedere posibilitatea accesului ușor al turiștilor (trasee clare, marcaje etc.) și un nivel de prezentare accesibil publicului.

* Mioara Lujanschi: Centrul de Consultanță pentru Programe Culturale Europene. Intervenție la Simpozionul *Arhitectură. Restaurare. Arheologie* în anul 2009 (ARA/10).

Sursele de informare: prezentările și interpretările trebuie să fie făcute prin metode științifice și educative acceptate, și ținând cont de tradițiile culturale curente.

Contextul și amplasarea: interpretarea sitului de patrimoniu trebuie să țină seama de contextul cultural, social și natural și de amplasarea sa.

Respectul față de autenticitate: interpretarea și prezentarea obiectivelor de patrimoniu trebuie să țină cont de autenticitate.

Sustenabilitatea: programul de interpretare și prezentare a sitului va avea între obiectivele sale sustenabilitatea socială, financiară și a mediul natural, și va ține cont de cadrul natural și cultural.

Parteneriatul: interpretarea și prezentarea sitului de patrimoniu trebuie să fie rezultatul colaborării între profesioniștii în patrimoniu, proprietari, comunități locale și alte părți interesate.

Cercetare, Instruire și Evaluare: activități permanente de cercetare, instruire și evaluare sunt componente importante ale procesului de interpretare a sitului de patrimoniu cultural.

Cu creativitate și informație organizată pe serii de teme selectate în funcție de importanța unor elemente ale sitului, de istorie sau tradiție locală sau/și de nivelul de informație disponibilă la un moment dat sau/și de vectorii de interes ai publicului contemporan, se poate propune o interpretare „a momentului”, care să stimuleze curiozitate și interes suplimentar. Detaliile privind lucrările de conservare și de prezervare pot constitui elemente suplimentare de interes – atât pentru sublinierea bunelor practici, cât și pentru informarea publicului și a autorităților interesate asupra necesităților următoare pentru întreținerea și dezvoltarea sitului.

Interpretarea este un instrument vital în managementul destinației unui monument. Cum? Prin calitatea intervențiilor, prin asigurarea informațiilor directe și indirecte, prin stimularea inteligenței, dar și prin reducerea barierelor de înțelegere.

Cultura, factor de dezvoltare durabilă. Noile mecanisme financiare la care România are acces până în 2013 permit ca, pe baza unui plan de management integrat să fie identificate surse bugetare pentru micro-proiectele conținute de programarea inițiată prin acest fel de sisteme de programare. Pentru a beneficia de aceste surse de finanțare dedicate patrimoniului cultural, trebuie să ținem cont de criteriile de eligibilitate, de prioritățile strategice și de scopul general al finanțării.

Criterii generale de evaluare sunt relevante în majoritatea finanțărilor:

1. Calitatea programării și coerența internă (validitatea ideii directorate și a obiectivelor specifice, validitatea strategiei, gradul de definire și de integrare a proiectelor, coerența cu alte instrumente de dezvoltare locală, gradul de inovare);

2. Contribuția adusă priorităților regionale (vor fi evaluate: gradul de coerență cu obiectivele specifice ale măsurilor și cu strategiile transversale, gradul de integrare cu alte proiecte prevăzute în programele naționale, proiecte regionale integrate și alte instrumente de programare);

3. Durabilitatea tehnică (nivelul de proiectare, conformitatea urbanistică etc.);

4. Durabilitatea din perspectiva mediului înconjurător (impactul asupra mediului, evaluare strategică ex-ante);

5. Durabilitatea financiară (evaluarea mecanismelor financiare, resurse externe, analiza cost-beneficiu);

6. Durabilitatea economică, socială și instituțională (impactul economic, impactul social, contribuția la